

శ్రీ
మొదటి ప్రకరణము
శుభము.

అంగశృంగారము.

ఇది

భగవత్కవి మునుజునిరసింహచార్యస్వా
మిగారిచే రచియింపబడి మండపా
క సీతారామస్వామిగారిచే
ముద్రితంబయ్యె.

(మొదటికూర్పు 200)

— 0 —

విజయనగరం

శ్రీ వేదవ్యాస మహాశిరశాలలో అచ్చుబడినది.

1914

(శ్రీ)

శుభము

అంగశృంగారము

:- మదనగోపాల ధ్యానము :-

ఉ॥ అంకశహశ పుష్పవళిః శైవచాపరథాంగపాంచజః
నానాకీటకపట్క-రాబ్జుడు సుధాధరబింబ నిఖిల్లలోకభా
ద్రంతరి పేణులంబి కళల మలసద్వితయుండుఃస్ఫురః
శృంగముఃపర్ణః గ్రహుడు గోపకుమారుడు మమముభ్యావృతః

మ॥ తననర్వోన్నతిబ్రహ్మగా తనదుక్రోధబాంట్రిమండుగా
తనకారుణ్యము భామగాబాడమగా- జైత్యాయారా
మకేత్యమహాపంబుగ- నెద్దిగొంచునుతు జేయంబోలుం
చుంగన॥ తనశృంగారముగానరానుతునిగా దాజేసెనే
దేవునిన్॥౨

ఉ॥ చక్కనిదండలులోమిగుల చక్కనిపుత్రుని గాంచిరంచు నల్
దిక్కులకెక్కకీర్తి విబుధీవదనాం బురుహవచీర్ణతా
దృక్కలరావపేదుర కిషమృదూక్తులనే కుమారులచే
చెక్కరగింటిజోపతడు సర్వభుఖంబులొసంగిజోపుర॥౩

౧౦

మగువలవర్తాంగంబుల!

సాగనున్వర్తిం చెన్నపూరి. సుగ్రహాఫణితి!

మగవానికి మగువలెగా!

తగులమికింబట్లుమనసు దనియగవినుడీర

చ.

అరవిందాస్తుడ పారవీర్యుడ జిత్రుం. డాత్యంతి కానందని-
భారనంపూర్ణ విభూతి తాదృశరతి. ప్రాణేశుడిందిందిరో!
త్కరమార్పిటునిధిసుఖకాంతు విలసత్పాశాంకుశ ప్రాల్లవ-
త్కరకంజాతుడు కామదేవుడిది వే-టకన్విన్నబోచుస్తిమి! ౧

చ.

పరిమళతైలనంకుమన- పంకములంగడు దిద్దితీర్చినన్
తరుణియశాల కేశములు- తామోకయించుక లొంగకింకవం!
కరగతులెన్ని జూపినను. గానిగంగన కంటికింపులై!
మెఠసెనంగుడేలు తలమీదటివారల కెద్దితప్పగున్! ౧

చ.

చీకటిమింగిచిక్కెడు- ని నీశశిమాటికేపూర్ణజేయుచు!
గాకితడాగుజాంబుదొలగండనిమూచెలిమూనుపేరవే!
రేణుమహారిజేసెవిధి- రేబవలల్లనరించెనిద్ది! య!
చీకటిచెచ్చెరన్ కురుల జేరవిధిం చెనహోవిధాతయన్! ౨

చ.

కలువలరేవిధాకకు చె- కాచెక్కలైయిరుల దికందరా!
వలులనెదుంగ గాంచివిధివానికి కల్వలరేనితోగడున్!
చెలిమిఘటించబోలునటు పేయనిచో చెలిమోము పేరియిక్క-
లులరేనితోగలయ! గాగలవొక్కొక చాంధికారముల్! ౩

చ.

తరుణిశరంబునందిడిల తాతములంగడు పూజజేసినం!
గురులునిబంధనంబెడలి- కోమలికోమలపాదపాష్టకలం!
బారలు- తమోమమూర్తులకు- భూరివదంబునొక స్వాదబ్బినన్! ౪

దొరుగ ప్రపూర్వ వాసనలు- తోచిన యట్లున టింతురజ్జరణ

మ! త్రిజగత్స్నేహనిరంతరప్లుతిగడు దీపించు నిక్కల్కితే
త్రిజగద్దీపము వెట్టితద్దనకచ- శ్రీకజబలంబంబుధి
గ్రజమా కాశమునిండి చందునునిగభాంబంబశంకించి పం
కజగభూండది వేరెబో కడుగుకేగ న్వేగ శాసించె బా! గ.

✓ సీ!

జీలాడునిబిడేంద్ర నీలచక్రసమాస!
మాలికామంజరీ జాలమనగ!
జూపట్టువిధిమాయ జూపగానిర్మించు!
కూటచంద్రకి పించగుచ్చమనగ!
కారుగ్రమ్మవిధాత కాటుకల్ వషికంప!
గల్పించు శాంబరీ ఘనమనంగ!
గడునల్లుతరళిమూగాధారిగ శృంగార!
మయపరశ్శైవ లోచ్చయచునంగ!
గీ! నలరుదిరన్మృత్యుపుష్పంధ యప్రపంచ!
జరతతాపాహనశ్రమా నహవిరించి!
పరికలితనూత్నమధు లిట్టపంచమనగ!
పరతమమునైన దరుమున! త్తరుణితురుము! ౬!

✓ గీ!

కాంతిధారాశమై మోముగలసిమెలగ!
ముంగుడిలుమాటికిటునటు- మొగమువెట్టు!
నెన్నరాకోపిత స్నేహమెన్నడైన!
సహజకుటిలత మాన్పగాజాలునొక్క! ౭!

ఉ!

రాక్షసునిండి గిక్కిరియురాజుకళల్ సితపక్షపున్నిశల్!
కొని తేరమేటులిడి కంజభవుండలివేణిమోముగా!
జేకొని సేయబోలునిటు సేయనిచో సమితామృతోజ్వలా!

శాకరమాటయెట్టులనబడఁజూ లయ్యునురాదనశుశ్రుకా

✓ చ॥

కలయగనీయతాళ శలికన్నుల నిట్టజుజేరిలేనియ
గ్గలపునిరాళిమంత దెజగంబనినాసిక నడ్డుబెట్టక
ములునిరహ్మర్తిచే ముగనుసెచ్చిదరిన్ శ్రుతినిమ్మకూపముల్
గలుగుటసంజుగూలబన గావిధిమాన్వేబిరాన హుంకృతి॥౯॥

చ॥

కుపలయవివాసబాధిమహా కోయలమాపునసీ రుజేసిపై
గవయగభంజనంజూన నగంబులకెక్కగద్రవ్వనోదముల్
చెవులజుడంగ లంబుడకచేదయ రోచనపుంజరీకముల్
చెవినిదగల్గదీచుగొని చేకురబేదిగ్రసించు నేమనక॥౧౦॥

మ॥

అంతుంజెక్కలుపుష్పకోశలిక మేయచ్చయకాయచ్చవి
చ్చలవారశికి మాక్తికాళయములై సత్కర్ణముల్ శుక్కులై
పెలుచన్ భూషణ మాయనీనిదోణగెన్ పెన్దుల్లియంబుకీకవి
లలనత్స్వ ప్రతిబింబనేరర పుటోల్లాసంబుదీపించగన్ ॥ ౧౧॥

✓ ఉ॥

ద్రిమ్మనిసుప్తబుప్తలను తేనియలానెను తేటిభ్రాంతిజం
జుమ్మనికొమ్మనాన జొరజూచిన నాసికచీదరించిలే
తుమ్మెదతిమ్మెదకదొలగు మూరకునే నువుబుప్తగావనన్
గ్రమ్మరవాణినవ్వె నదిగన్మెనితుమ్మెదనన్ విధాతయున్ ॥ ౧౨॥

మ॥

చలికన్నుంగవకర్ణశుక్తికల సుశ్రీవైఖరుల్ సెపలేకలుకన్మా
టికి రంధ్రముల్ వెతుకగా నక్కర్ణముల్ దానిచెంతలగిన్నక
కొనలెరజేతెయని గోతందోయనుంకింప నీకలహం
చేలనిబాయనీడ్చుకనులన్ ఘాణంబతిన్నిగతన్ ॥ ౧౩॥

మ॥

ననుబోలందలపోయనేల తలకిందంగూలగానెనిన్

శనిబద్ధాతిలక్ష్మమా యెరుగవా చాంఢీయమట్లయ్యెన్ |
 జెనయంబోన్వకులంబులో వెలియిడెన్ జేచణాడిన్ భృంగరా |
 జనినవుంజెలినాసేయాత్మ శిఖరప్రాలంబి మాక్తాచ్చన్ | ౧౪ |

చి | చెలియకనుకటారి జిగిజిమ్మగనాసికనై కన్తాళికన్ |
 వలికనుబాడుసేయగ ఘవంబయి యొప్పెడుకొప్పుచక్రమున్ |
 తలకొనివేయకన్బొమ్మలు ధర్మవకత్తులు దీయడాయన |
 ట్లవడుభామమోము వయసంచునె లొంకుడు జంగ్రుంకెన్ | ౧౫ |

చి | పెనునరిగుంపురాతి యయిపెంపు వహింపమువేడుదీధిత్ |
 దనియుచుదృక్చకోరములు - తద్దయుహెత్తగగుబ్బజక్కవన్ |
 గనియెడయంగ లేక పెనగంబడిమాకీ కళార కెతెన్ |
 బునగడునశ్శులొల్కగనిభూరికృతావిధివిద్దుమా నైబో | ౧౬ |

✓ కం | మదనుడను రాగడుగన్ము |
 వృదయంబునగట్టి బురుజులెత్తెకుజగతిన్ |
 మది రక్షణకప్పయిగను |
 డడముక్తాహారభేయమమరువి భృతమై | ౧౭ |

కం | మరునిక్షుకుంతయు గమి |
 తరుణిభుజాయుగళియరుణతరమృధుకరతా |
 మరనములు ముఖఫలములు |
 ఘృరదంగుళులందుదొరెములు బయలయ్యెన్ | ౧౮ |

✓ ఉ | విదగునుల్కులంబగములన్నియు గెచ్చితివంచుమెచ్చియా |
 యైదిట్టెడునైదుమరి యెదుమరైదులంతాగిపాణినా |
 దోదితసారహీరనఖరోజ్వలితాంగుళిపువ్వుబాణమున్ |
 పూదోవజోదుకెచ్చెవిధి పూవిత్తుండికనేమిసేయినో | ౧౯ |

ఉ | మిదికిరోజనూర్మ నుతవేణికగృంగి నితంబబింబు |

శ్చలినామసాగ్ని-లేగడుమధూఃతపంబానరింపమెచ్చియో।
 జాలజభ్రుండు గోరగుననమతి గోరెనడ్యశ్శసిద్ధితా।
 దొలకట పట్టణనికామిదిదోడ్యదిదేత్రదహగ్యహించినన్। ౨౦

చ। శుమనసచ్చిహెచ్చితను న తిచమంగనకిందునేయగ్గ
 నుమలునాన లేక పడి న భియ ఒంబున తూలనాడగా।
 గడిమినిరోహ శేషగతి నాయముగై కొనియెత్తి పడరా।
 నదరిగనందోపంగ మలకాంగేచ మంగళః జ్వరంబుగన్। ౨౧

ఉ। నాలిమునాభగ్గ నరచి నాభిబిలంబునదూగుచీఃటుల్।
 స్థితకుచోగ్వరాధరవి జ్వంది నావన్వెర పెల్లదీరగా।
 మేతకులాలెనన్న ముగ మూడికి బాహ్మ సోమరాజవి।
 భ్యాతిగభాత్మ సాదరుపరూ సదిరంబుగనిల్పియుంచుటన్। ౨౨

చ। గురుకుచభారమున్న నుమ గూరతమాచును నెత్తి కెత్తతు।
 ద్భరమునగుందిగుంది పసితా మణిమధ్య నుదృప్తినిస్సృతిన్।
 సురుచిరరోమరాజితలజాపిన చోపయి బెట్టిదిక్కులంబర చె ను।
 లేక జాడగనుపట్టదికంచును నాభిజాచ్చెనో। ౨౩

చ। కడళీరమ్యములై గ భూగులిరుప్రక్కండగ్గర కస్వర్ణనం।
 పదతో గుప్త తనోన్వితజ్జఘనభూమద్భంబునన్ రాణికా।
 వృదమానమదుమేలియంతిపుర మొప్పు పైపయి మేఖలం।
 గదియందీసినితంబబింమరువంగాసాగెఘంటాహతిన్। ౨౪

చ। జామగవదోనులెక్కి రతిపూనిలతుండును కాంతివారిధిన్।
 దెనులిచిజాహజాలవిధి దిసి నెలంతుక నేత్రమీనముల్।
 దమగవదోనులందిడిమాదంబునరా నరి రేయినానకం।
 ఐముకొడి నెల్ల జేరినిశిమా వకనిల్పిరిదోమలంబుధిన్। ౨౫

ఉ। ముంగలవేలుముత్తి యముమోసిసమంబుగనొక్కు జేందెన్।

యంగనయత్త రోష్ట్రమిటులంతకునింతగుణానిదాదజీ
రంగ నెసీమ రేఖనధరంబిదెమాదణవనింతగల్గియున్
మంగతినాథుదంతహత్తిసె చునవంగుని జూయయెట్లకో । ౨౬

ఉ ముంగల పేలిమాకి కను ముట్టకుమాద్దుగొపంగ రాకుక
ముంగల వజ్రాచుసన్న మదినుల్కొను మోహమునాప లేక క
ముంగల వక్రదు గాతనమనోహర కాంతి తెరంఘటిం చిము
ముంగొనుమాద్దులొల్కె యనిధుప్రతినిూనన మోవిమాటికిన్ । ౨౭

చ బలుమెరుగిచ్చివజ్రముల పల్వరుసోరచియించిమంచికెం
దలిరుననాల్కరాచ్చగివిధాతయొనచిణ్ణాఖోదరంబనం
జెలగుపహళ పేటినిడిచెన్నగునోష్టపుటంబులందుబె
ట్టలయఘటం చెమీలపృథ మోవృపుటోన్నతమధ్యకోటిగక । ౨౮

క చక్కరవిలతుఁసుమవని
చొన్నపుటెలదావిగున్నజాపట్టుఫలం
చిక్కలిక కలికిదిబుకము
నక్కలదలపోసివివశ మైనలబడె । ౨౯

చ జగితవ్రమోదారాశి చెలిజేసియొరుంగనకుండగోప్యతన్
మిగిలినయద్దిమోవాభరణిద్వయిబెట్టి వ్యాదంతరంబునన్
డిగిచెవిధాతమారుడట దెందము దూరుడుచోటులేకపై
కెగయగ్రహోయగావరుననింతిచనుంగవ హెచ్చజొచ్చెబో । ౩౦

చ కలికికళంబుతో నమత్తొలొలుదొల్త నెవర్వమెత్తి పూ
గిలలనకరలక్ష్మీ పరికించిసమత్వముకామిమీదుమీ
దులుగవనేక వర్వములు దొంతర బెట్టుకునాయాజెల్లని
ట్లసట బెట్టిపెట్టియొకటక్కటమొత్త మెదకేజెడన్ । ౩౧

ఉ అతిమధురస్వరంజుగల దందుననుత మహాదునేను

శ్రీ సతికరశంఖముగ్రతరభాంకృతికంబదిమధ్యమంబుమా!
 రుతహతిపూగిక్రియమనిరోదుటచేనధమంబుజూడుడం!
 చతివగళంబుజావువధమాంతరిదంతరగ్రతిరేఖలన్! 32

41 మగువకవావైవలనమానతనొప్పుమెరుంగుకొప్పుగు!
 బృగవయునిట్టిలయ్యగొనబారెడు కృష్ణరుచింజెలంగుపై!
 యగపరచున్ సుమాధ్యముఘనాద్యయజుద మొనర్చునొక్కడన్!
 మ్రగుడకమేయమాధ్యమికనూయకుమీదగుదుభద్రంబుగ! 33

51 నిలువెల్లశృంగారనిధిప్రవృత్తుదులాంగి
 చంద్రువాన్యమునేయువఖముఖంబు!
 కరుణించుచెలికనుల్ కర్ణోత్పలములపై
 చివురన్నరౌదంబుజిందునమగు!
 పైనువీరమునకొండపిండినేయునుచనుల్
 వృగదృశ్యయానకంబగురమాప్త!
 పాణులంభోజబీభత్సప్రవీణముల్
 ప్రత్యంగమద్భుతప్రకృమంబు!
 ఇతరనిర్వేదమొనరించువతివమూర్తి!
 నవరసావేశపూర్తివిన్యాసమిందె!
 గాకనింకొక్కచోనిట్లుగానబడదు!
 మారిజగన్మోహనీమావమందుదక్క! 34

61 కవులచ్చయవడభగవా
 త్కవియుసతిక చ్చవభృతిపదద్వయిదనుక!
 వవనవగతివర్ణించెను!
 చెవులకువండువుగనంగశృంగారంబున్!